

บทบรรณาธิการ

คำถาม การเอาทรัพย์สินไปจากความครอบครองของผู้ลักทรัพย์อีกต่อหนึ่งโดยทุจริตจะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๘๕/๒๕๕๔ การที่จำเลยเอารถจักรยานยนต์ไปจากนายสุทธิพรที่ลักทรัพย์มาจากผู้เสียหายอีกต่อหนึ่งโดยทุจริตจะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์หรือไม่ เห็นว่า ความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔ และ ๓๓๕ เป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา กล่าวคือเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ในทางอาญาและละเมิดในทางแพ่ง เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญาฎีกาหมายให้เรียกทรัพย์สินหรือราคาคืนแทนผู้เสียหายด้วย หากพนักงานอัยการไม่เรียกให้ ผู้เสียหายก็มีสิทธิที่จะฟ้องทางแพ่งจากผู้ลักทรัพย์ไปได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓, ๔๔ และ ๔๕ เพื่อให้ผู้ลักทรัพย์คืนทรัพย์สินที่ลักไปพร้อมค่าเสียหาย หากไม่สามารถคืนได้อาจเป็นเพราะทรัพย์สินสูญหายหรือบุบสลายเสียหายไปจนใช้การไม่ได้ ผู้ที่ลักทรัพย์ไปก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือราคาทรัพย์สินและค่าเสียหาย ดังนั้น ผู้ที่ลักทรัพย์ไปจึงมีสิทธิครอบครองดูแลทรัพย์สินที่ลักไปไว้เพื่อคืนแก่ผู้เสียหายเพราะถ้าทรัพย์สินสูญหายหรือบุบสลายก็จะต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในทางแพ่งดังกล่าว การที่จำเลยเอารถจักรยานยนต์ไปจากนายสุทธิพรโดยทุจริต แม้เป็นการเอาไปจากการครอบครองของนายสุทธิพรที่ลักทรัพย์มาจากผู้เสียหายอีกต่อหนึ่ง จึงมีความผิดฐานลักทรัพย์

มีหมายเหตุท้ายคำพิพากษาฎีกานี้โดยอาจารย์ **สมชัย ทิฆมาตุมกร**ว่า จำเลยลักเอารถจักรยานยนต์ไปจาก ส. ซึ่งลักมาจากผู้เสียหาย แม้ ส. มิใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ แต่ ส. ก็เป็นผู้ที่ยึดถือไว้โดยเจตนาจะยึดถือเพื่อตน จึงเป็นผู้ครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๖๗ เพียงแต่ ส. ซึ่งไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้อาจถูกผู้เสียหายซึ่งเป็นเจ้าของติดตามเอาคืนได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๖ จำเลยย่อมไม่มีสิทธิดีไปกว่า ส. เมื่อจำเลยลักเอาไปจาก ส. จำเลยจึงมีความผิดฐานลักรถจักรยานยนต์ที่อยู่ในความครอบครองของ ส. เพราะความผิดฐานลักทรัพย์นอกจากกฎหมายคุ้มครองกรรมสิทธิ์แล้วยังคุ้มครองถึงสิทธิครอบครองด้วย

คำถาม ใช้มีดดาบไล่ฟันทำร้ายผู้อื่น ผู้ถูกไล่ฟันวิ่งหลบหนีกระโดดลงน้ำจนถึงแก่ความตาย ผู้กระทำจะมีความผิดฐานใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๔๑๓/๒๕๕๒ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๐ วรรคแรก เป็นบทบัญญัติให้รับโทษหนักขึ้นแตกต่างจากความผิดฐานทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ หรือความผิดฐานทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำร้ายรับอันตรายสาหัส ตลอดจนความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา ๒๙๕, ๒๙๗ และ ๓๙๑ ตามลำดับ อันแสดงให้เห็นถึงกฎหมายเจตนาให้ผู้กระทำต้องรับโทษตามผลของการกระทำนั้นแตกต่างกันไปตามความหนักเบาของผลที่เกิดขึ้น เมื่อจำเลยที่ ๒ ใช้มีดดาบไล่ฟันผู้ตายอันเป็นการทำร้ายผู้ตาย เป็นเหตุให้ผู้ตายวิ่งหลบหนีกระโดดลงน้ำจนถึงแก่ความตาย การกระทำของจำเลยที่ ๒ จึงเป็นการทำร้ายผู้ตายซึ่งเมื่อมิใช่โดยเจตนาฆ่าแต่เป็นเหตุทำให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย จึงเป็นความผิดสำเร็จตามมาตรา ๒๙๐ วรรคแรกแล้ว มิใช่เป็นการพยายามกระทำความผิด

คำถาม ผู้เช่าซื้อที่ดินส่วนที่มีห้องแถวที่ตนเช่าปลูกสร้างอยู่ โดยมีข้อตกลงระหว่างกันว่า ถ้าห้องเช่าหรือสิ่งปลูกสร้างรुकล้ำแนวที่ดินของผู้เช่าอื่นก็ต้องรื้อถอนส่วนที่รुकล้ำเมื่อผู้เช่าอื่นปลูกสร้างใหม่ กรณีดังกล่าว หากมีสิ่งปลูกสร้างรुकล้ำกัน เจ้าของสิ่งปลูกสร้างที่รुकล้ำจะอ้าง ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๑๒ ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๗๖๔/๒๕๕๒ ในการซื้อที่ดินจากธนาคาร โจทก์ จำเลยและผู้เช่าอื่นมีข้อตกลงระหว่างกันว่า ผู้เช่าจะซื้อที่ดินส่วนที่มีห้องแถวที่ตนเช่าปลูกสร้างอยู่และที่ดินแต่ละแปลงให้แนวตัดตรงตามแนวโฉนดที่ดิน ถ้าห้องเช่าหรือสิ่งปลูกสร้างรुकล้ำแนวที่ดินของผู้เช่าอื่น ก็จะต้องรื้อถอนส่วนที่รुकล้ำเมื่อผู้เช่าอื่นปลูกสร้างใหม่ ถ้ายังไม่มีมีการปลูกสร้างอาคารใหม่ก็ให้อยู่กันตามสภาพเดิมไปก่อน ข้อตกลงดังกล่าวใช้บังคับได้และมีผลผูกพันโจทก์และจำเลย เมื่อโจทก์และจำเลยได้ซื้อที่ดินโจทก์จะปลูกสร้างอาคารใหม่แทนห้องเช่าเดิมบนที่ดินที่ซื้อแต่มีสิ่งปลูกสร้างของจำเลยรुकล้ำเข้าไปที่ดินของโจทก์ โจทก์ได้บอกกล่าวจำเลยแล้วจำเลยจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงหรือสิ่งปลูกสร้างส่วนที่รुकล้ำที่ดินของโจทก์ และมีข้อตกลงระหว่างโจทก์และจำเลยเช่นนี้ จึงมิใช่กรณีที่ต้องนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๑๒ มาปรับใช้ในฐานะบทกฎหมายที่ใกล้เคียงยิ่งตามมาตรา ๔

คำถาม เจ้าหน้าที่จะฟ้องคดีเพิกถอนการขอลตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๓๗ จะต้องเป็น
เจ้าหน้าที่ในขณะใดและจำเป็นต้องเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

(ก) ต้องเป็นเจ้าหน้าที่อยู่ก่อนหรือขณะที่ลูกหนี้ทำนิติกรรม

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๓/๒๕๓๕ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนการ
โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่จำเลยที่ ๓ โอนให้แก่ผู้คัดค้านซึ่งเป็นบุตรชาย โดย
ไม่มีคำตอบแทนและเป็นการขอลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๓๗
แต่ตามคำร้องมิได้บรรยายว่า ลูกหนี้ได้กระทำลงทั้งรู้ว่าจะเป็นการให้เจ้าหน้าที่รายใดเสียเปรียบ
จึงต้องถือว่าผู้ร้องขอให้เพิกถอนการโอนซึ่งจะทำให้โจทก์เสียเปรียบรายเดียวเท่านั้น และการ
ร้องขอตามบทกฎหมายดังกล่าวจะต้องได้ความว่าลูกหนี้ต้องเป็นหนี้เจ้าหนี้อยู่ก่อน หรือ
ขณะที่ลูกหนี้ทำนิติกรรมอันจะเป็นทางให้เจ้าหน้าที่เสียเปรียบ แต่เมื่อปรากฏว่าจำเลยที่ ๓
เพิ่งเป็นหนี้โจทก์หลังจากได้จดทะเบียนโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่ผู้คัดค้าน
ไปแล้วถึง ๓ ปี ขณะที่จำเลยที่ ๓ โอนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้น โจทก์จึงไม่อยู่ในฐานะ
เจ้าหนี้ของจำเลยที่ ๓ ผู้ร้องไม่มีสิทธิจะร้องขอให้เพิกถอนการขอลได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๙๙๙/๒๕๕๐ จำเลยที่ ๑ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้าง
หุ้นส่วนจำกัด น. โอนการครอบครองที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ดินมีหนังสือรับรองการ
ทำประโยชน์ของจำเลยที่ ๑ ให้แก่ ค. ตั้งแต่วันทำสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาท ต่อมา ค.
ได้โอนการครอบครองให้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นบุตรตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ จำเลยที่ ๒ จึงได้สิทธิ
ครอบครองในที่ดินพิพาทก่อนที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด น. จะได้รับแจ้งการประเมินภาษี
เงินได้นิติบุคคลจากกรมสรรพากรโจทก์เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๒ จึงเป็นการ
กระทำโดยสุจริต ส่วนการที่จำเลยที่ ๑ เพิ่งจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒
ภายหลังก็เพียงเพื่อมิชื่อผู้เป็นเจ้าของถูกต้องตามทะเบียน นิติกรรมที่จำเลยที่ ๑
โอนขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒ จึงไม่ได้เกิดจากการขอล โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องขอให้
เพิกถอนนิติกรรมการซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยทั้งสอง

(ข) ไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา เจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้มีการฟ้องร้องยังมีใช่
เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ก็มีสิทธิฟ้องคดีเพิกถอนการขอล

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๗๕/๒๕๕๓ การฟ้องขอให้เพิกถอนการขอลตาม ป.พ.พ.
มาตรา ๒๓๗ เป็นการให้สิทธิแก่เจ้าหน้าที่ที่จะสงวนไว้ซึ่งกองทรัพย์สินของลูกหนี้ เพราะทรัพย์สิน

ของลูกหนี้ย่อมเป็นหลักประกันในการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๑๔ ดังนั้น เจ้าหนี้ผู้มีสิทธิร้องขอให้ศาลเพิกถอนการฉ้อฉลจึงหมายถึงเจ้าหนี้ที่มีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินของลูกหนี้และต้องเสียเปรียบจากการที่ทรัพย์สินของลูกหนี้ลดลง ไม่พอชำระหนี้ อันเนื่องมาจากการทำนิติกรรมฉ้อฉลของลูกหนี้ **ไม่ว่าเจ้าหนีดังกล่าวจะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม** แม้เจ้าหนี้ในหนี้ที่ยังไม่ได้มีการฟ้องร้องบังคับให้ชำระหนี้ก็มีสิทธิที่จะร้องขอให้เพิกถอนได้ เมื่อโจทก์แจ้งความดำเนินคดีอาญาและฟ้องเรียกเงินคืนจากจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ย่อมทราบว่าตกเป็นลูกหนี้ที่จะต้องชำระหนี้ให้แก่โจทก์ การที่จำเลยที่ ๑ จดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒ โดยเสนาหา และไม่มีทรัพย์สินอื่นที่จะให้โจทก์บังคับคดีได้อีก นอกจากที่ดินพิพาทจำเลยที่ ๑ ย่อมรู้หรือว่าเป็นทางให้โจทก์เจ้าหนี้เสียเปรียบ โจทก์ย่อมมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมซึ่งเป็นการฉ้อฉลนั้นเสียได้

คำถาม ผู้ให้กู้มอบเงินกู้แก่ผู้กู้ภายหลังจากทำสัญญาจำนอง สัญญาจำนองสมบูรณ์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๗๙/๒๕๕๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐๗ บัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรา ๖๘๑ ว่าด้วยคำประกันนั้น ท่านให้ใช้ได้ในการจำนองอนุโลมตามควร” กล่าวโดยเฉพาะตามนัยมาตรา ๖๘๑ ที่ว่าหนี้ที่อาจเกิดขึ้นโดยสมบูรณ์ในอนาคตย่อมทำสัญญาคำประกันได้ ดังนั้น เมื่อโจทก์มอบเงินกู้แก่จำเลยที่ ๑ ภายหลังจากทำสัญญาจำนองหนี้เงินกู้ในส่วนนั้นย่อมสมบูรณ์ การจำนองเป็นประกัน การชำระหนี้ดังกล่าวล่วงหน้าจึงบังคับแก่กันได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๘๓๑/๒๕๕๓ ข้อสัญญาในหนังสือสัญญาจำนองที่ผู้จำนองตกลงจำนองที่ดินแก่ผู้รับจำนองเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ที่จะมีขึ้นต่อไปในภายหน้าเป็นข้อสัญญาที่ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐๗ ประกอบมาตรา ๖๘๑ วรรคสอง และใช้บังคับกันได้

นายประเสริฐ เสียงสุทริวงศ์

บรรณาธิการ